SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 96. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MAY 21, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го ТРАВНЯ 1988 Ч. 96. РІК XCV.

ВЛАДИКА МСТИСЛАВ ДАЛЬШЕ ВИСТУПАЄ В ОБОРОНІ І. ДЕМ'ЯНЮКА

С. Бавн Брук, Н. Дж. — Блаженніший Владика Мстислав, первоієрарх УАПЦеркви в ЗСА і Діяспорі, знов звернувся листом з 12-го травня ц.р. до президента Ізраїля Хаїма Герцога і не приховуючи свого обурення, критично висловився про процес над Іваном Дем'янюком в Єрусалимі.

Владика Мстислав, обороняючи І. Дем'янюка, пригадує Х. Герцогові, що його як президента, держава обдарувала „правом милувати і допомагати дійти до виявлення правди в кожній ситуації, а головне — не допустити до передчасного скорочування людського життя".

Внизу поміщуємо повний текст листа Владики Мстислава:

Вельмидостойний Пане Президенте!

Передо мною, на столі, лежать копії мого листа до Вашої Ексцеленції з 12-го березня 1986 року і Ваша відповідь до нього, що Ви доручили її вислати мені 18-го березня 1986 року Вашому асистентові Шуламід Нарді. Обидва документи відносяться до судового процесу над Іваном Дем'янюком. У Вашій відповіді на мого листа Ви повідомляєте: — „Суди Ізраїля виробили собі репутацію докладного перевірення і справедливого висновку і ми віримо, що й в цьому випадку ці засади будуть дотримані!"

В понеділок, 25-го квітня ранком, засоби масової інформації рознесли по всьому світі вістку про те, що суд Ізраїля в Єрусалимі засудив Івана Дем'янюка до кари смерти через повішення. Я безмежно стурбований рішенням ізраїльського суду, зокрема тому, що Ваше запевнення і віра в справедливість ізраїльського судівництва зазнала трагічного заперечення Перебіг судового процесу став кпинами над судовою процедурою, яка повинна зобов'язувати суддів в кожній конституційній державі.

Тимчасом, вже на самому початку процесу легко було добачити основну ціль трибуналу, а саме: викликати передусім в ізраїльському суспільстві ненависть до української нації в цілости. Судова заля стала театральною сценою, через яку, в зорганізованому порядку, переходила шкі

(Закінчення на стор. 4)

Радіопрограма шукає спонзорів

Філядельфія. — „Голос Української Діяспори", релігійно-культурна радіопередача на коротких хвилях, що її „Свята Софія" Релігійне Товариство Українців-Католиків у ЗСА щонеділі надає в Україну й Східню Европу, потребує спонзорів щоб продовжувати свою працю.

Від лютого 1984 року „Голос Української Діяспори" надає тижневі програми при помочі різних датків, головно з неукраїнських джерел, і втішається великими успіхами. До редакції програми приходять листи з рідних земель, як і від слухачів на Заході, висловлюють подяку і признання. Щоб продовжувати успішно свої передачі „Голос Української Діяспори" потребує українських спонзорів. Досі зголосилися два спонзори: відомий український меценат д-р Микола Ценко і Українська Щадниця у Філядельфії.

Спонзором можна стати, жертвуючи 100 долярів місячно.

„Голос Української Діяспори" надається щонеділі через висильню WRNO, New Orleans, на східньому побережжі ЗСА, о год. 10-ій рано; по Ґрінвічу 15:00 (що є 18:00 за Київським часом), в діяпазоні 25 метрів, 11965 кілогерц.

Адреса Редакції і адміністрації: Leonid Rudnytzky, Editor, "The Voice of the Ukrainian Diaspora", 7911 Whitewood Rd., Elkins Park, Pa. 19117.

Чеки можна виставляти на: St. Sophia Religious Asociation. Все пожертвувані суми можна відтягати від податків.

Парма святкує Тисячоліття

Парма, Огайо. — Громадський Комітет Тисячоліття Хрищення України в Огайо повідомляє, що в неділю, 29-го травня ц.р., згідно із закликом Крайового Комітету Тисячоліття, відбудуться ювілейні святкування.

Кавалькада автомобілів з двома декоративними плятформами відвідає українські церкви: кавалькада почнеться о год. 10-ій вранці біля церкви св. Покрови, звідки поїде до церков св. Андрія, св. Тройці в Норт Роялтоні та собору св. Володимира в Пармі, звідки о год. 12-ій полудня вирушить похід-процесія до Катедри св. Йосафата. О год. 12:30 Молебень і буде коротка програма на площі біля школи св. Йосафата.

В год. 6-ій вечора в залі Парма Сініор Гайскул відбудеться ювілейний концерт.

У програмі концерту: святочне слово о. Андря Чировського та виступи ансамблів „Прометей", „Діброва" та „Батурин" з Торонто, Канада; рецитація В. Довганюк.

УНС влаштовує День Батька на Союзівці

Джерзі Сити, Н. Дж. — На Союзівці, оселі Українського Народного Союзу, яка готується до літнього сезону, відбудеться імпреза, яка вже за останні роки здобула собі місце серед інших традиційних імпрез Союзівки.

Ото ж й цього року Український Народний Союз святкуватиме День Батька на Союзівці в суботу й неділю, 18-го і 19-го червня ц.р., як свого роду фестиваль присвячений всім батькам. Фестиваль заповідається привабливим не тільки з огляду на місце, де він саме буде відбуватися, але також з огляду на заплановану програму цього святкового дня.

Темою свята буде 1000-ліття Хрищення України і тому заплановано виставку фотографій церков із лемківських земель України.

Святкування започаткує в суботу своїм концертом відомий хор „Думка" з Ню Йорку, о год. 8:30 вечора, а після концерту можна буде забавлятись під звуки оркестри Богдана Гірняка до пізньої ночі.

В неділю, по Службах Божих в обидвох українських церквах, буде нагода для всіх пообідати смачно в приємному товаристві. По обіді буде продовжуватися мистецька програма з виступом „Тріо Верховина" з Торонто, під керівництвом Олени Глібович, і танцювальний ансамбль „Дунай" зі Ст. Катаринс, Канада. Члени Головного Екзекутивного Комітету будуть особисто прощати гостей перед від'їздом зі Союзівки.

Як і минулими роками, можна організувати дводенні поїздки на цю імпрезу та користати зі знижених цін за нічліг на Союзівці. Про точніші інформації слід телефонувати на Союзівку (914) 626-5641.

Українська писанка є темою наукової статті

Джерзі Сити, Н. Дж. — В американському популярному науковому місячнику „Дісковер" за травень появилася обширна стаття головного редактора цього журналу Пола Гоффмана під заголовком „Яйце над Албертою — математична пригода".

В цій обширній статті, яка увійшла також до книжки, що її П. Коффман саме видав п.н. „Помста Архімеда", автор вияснює в який спосіб Роналд Реш, професор компюторських наук університету Юта, продовж півтора року будував найбільшу писанку в світі, яка тепер стоїть перед містечком Вегревілл в Алберті. У статті сказано, що ідея побудовання такої писанки виринула у радної містечка Вегревілл Кей МекКензі, яка сама хоча не українка, але добре обізнана із українським народним мистецтвом, яке плекає українське населення Алберти. Цією писанкою населення мало відзначити сторіччя існування канадської королівської поліції. Пропозицію К. МекКензі прийняли і призначено на її побудову30,000 дол.

Але коли звернулися в цій справі до місцевого архітекта він їх висміяв. Щойно спеціяліст по компюторах і геометрії Р.Реш взявся за діло і автор статті точно описує, як при допомозі компюторів виготовлено поодинокі частини величезної писанки, як їх розмальовано та відтак зложено у формі яйця і при допомозі 6,978 шрубок і 177 підпор, так щоб побудова витримала усі вітри та зміни погоди північної Канади. У висліді цієї виїмкової праці, писанка побудована в десять разів сильніше, як потрібно, і сьогодні 14 років після її виставлення вона стоїть дальше, як нова. Як завважує редактор журналу, завдяки цій виїмковій писанці Вегревілл відвідала королева Єлисавета в часі перебуваня в Канаді і Вегревілл став важливою місцевістю. Мешканці його однак невдоволені, що досі про цю найбільшу на світі писанку не написано в книжці рекордів „Гінесс".

Стаття П. Гоффмана прикрашена не лише численними знімками з усіх стадій будови писанки, але також на кожній сторінці кольоровими знімками українських писанок.

ВСІ ДОРОГИ ВЕДУТЬ ДО РИМУ

Маестро В. Луців, Владика В. Лостен, М. Гельбіґ та Сестра Доротея в редакції щоденника „Свобода".

Джерзі Сиclient, Н. Дж. — Скільки разів ми чули, самі повторювали ці слова, не задумуючись над тим, що настане час, і для нас, українців у вільному світі, вони набудуть буквального значення. На початку липня до цього старовинного міста, центру християнства, з'їдуться українці з усіх країн своїх поселень, щоб взяти участь у спільних заключних святкуваннях ювілею Тисячоліття Хрищення України.

Щоб обговорити всі справи, зв'язані з римськими торжествами, до редакції газети „Свобода" прибули Владика Василь Лостен зі Стемфорду, маестро Володимир Луців з Англії, координатор святкувань, Сестра Доротея, яка очолює молодь, і власниця подорожнього бюра в Нюарку, Н. Дж., Марія Гельбіґ.

Владика Лостен цікавився, скільки українців візьме участь у торжествах в Римі. За попередніми підрахунками, зі З'єднаних Стейтів Америки і Канади до італійської столиці прибуде в середньому 2,500 паломників. Понад 300 молодих українців прибуде зі Західньої Німеччини. З Югославії очікують чотири автобуси українців, з них два автобуси з молоддю. Не менш як 100 осіб „дасть" Південна Америка та Австралія.

Сестра Доротея, яка є відповідальною за участь молоді у торжествах, вважає, що молодих українців буде не менш як 10 відсотків. У хорах, які виступлять на заключних святкуваннях, переважна більшість — це молодь. „Хор, що прибуде з Англії, а в його складі 230 осіб, на 80 відсотків складається з молоді", — сказав маестро В. Луців.

„Я ґарантую, що лише через подорожні аґенції до Італії прибуде 5,000 українських паломників, щоб взяти участь у цих величних торжествах, присвячених ювілеєві нашого Християнства", — сказала М. Гельбіґ.

Слід додати, що багато осіб прибуде індивідуально автами, автобусами. Тому є надія, що Рим збере не менш як 6,000 українців з цілого світу.

Надзвичайно цікавою заповідається ця ювілейна проща до Вічного Міста. Її організатори подбали і про різноманітну змістовну мистецьку програму, яка цілком відповідатиме урочистості моменту. Досить лише згадати, що у концертах виступить 720 виконавців. У святкуваннях візьмуть участь такі популярні мисте

(Закінчення на стор. 3)

ПОЧАВСЯ ФЕСТИВАЛЬ

Ню Йорк. — Тут на 7-ій вулиці між 2-ою і 3-ою авенями від п'ятниці, 20-го травня ц.р., розпочався вже широко відомий із своєї різноманітної мистецької програми Український фестиваль церкви св. Юра. Цьогорічна мистецька програма включатиме також мистецькі точки з тематикою 1000-ліття Хрищення України.

СССР ПРОДАЄ НАЙБІЛЬШЕ ЗБРОЇ КРАЇНАМ ТРЕТЬОГО СВІТУ

Вашінгтон. — Представники Адміністрації президента Роналда Регена і Пентаґону, а зокрема розвідки і дослідча комісія Конґресу, однозгідно ствердили, що в періоді 1980-87 років найбільшим експортером зброї амуніції, військового виряду і вибухових матеріялів до країн Третього світу був Совєтський Союз, його сателіти, тобто країни Східньої Европи та Східньої й Південної Азії.

Дослідчу працю в цій справі підготовив для обидвох палат Конґресу відомий спеціяліст з ділянки оборони Ричард Ґріммет. Інші місця за чергою займають З'єднані Стейти Америки, Китайська Народна Республіка, Франція, Великобританія, Західня Німеччина, Італія, Ізраїль та інші. Цифри виказують, що велика кількість китайської зброї, яка включає також відомі ракети „Силкворм", іде до Ірану і, як не дивно, до Іраку. Обидві країни ведуть між собою ось уже дев'ять років затяжну війну, але це не перешкоджає комуністам Китаю заробляти на цій війні більйони долярів на доставі зброї. Зброю до Іраку доставляє також СССР.

За останні три роки Совєтський Союз збільшив свої достави зброї до країн Латинської Америки на 10 відсотків. В 1987 році комуністичні країни продали країнам Третього світу зброї на загальну суму 30 біл. дол. Це дуже низька цифра, яка в 1980 році становила понад 60 біл. За цілий згаданий період комуністичні держави заробили на експорті зброї в Африці, Азії і Південній Америці 306.8 біл. дол. Більша частина цієї зброї, бо аж 67 відсотків, попала до Південносхідньої Азії і на Близький Схід.

ЗСА відносно мало заробили на цій торгівлі, бо тільки 5.6 біл. в 1987 році. Все таки 18.5 відсотка американської зброї попали на ринки Близького Сходу, багато безкоштовно, або по дуже низькій ціні до Ізраїля. Зіставлення показує, що СССР в цьому ж році продав 48.5 відсотка із загального запотребування країнами Третього світу, на суму 14.6 біл. дол. Іран й Ірак купують в останніх 15-ох роках найбільше зброї. Іран, особливо після переведеної там „революції" аятоллею Хомейні, купує переважно зброю в комуністичних країнах.

Автор дослідчої праці підкреслює, що в структурі експорту зброї до Латинської Америки, Совєтський Союз „виріс" на головноо постачальника, збільшивши експорт з 48.2 відсотка в 1980-83 роках до 59.8 відсотка в 1984-87 роках. Багато зброї до Південної Америки іде через Кубу (майже 70 відсотків). На доставі в 1987 році СССР заробив в країнах Південної Америки 8.2 біл. дол.

У СВІТІ

ТИСЯЧІ ДЕМОНСТРНАТІВ у Сеулі, Південна Корея, відзначуючи восьму річницю антиурядових виступів студентства в місцевості Кванджу, зударились з поліцією. Вони домагалися уступлення з посту президента Ро Таі Ву і хотіли маршувати в сторону президентського палацу. Поліція, в числі кількасот поліціянтів, заступила їм дорогу. Почалась суматоха, тобто рукопашний бій між демонстрантами і поліцією. Поліція поводилась спокійно поки студенти не розпочали обкидувати поліціянтів пляшками наповненими нафтою, камінням й іншими твердими предметами. Викликані поліцією пожежні автомобілі і спеціяльні відділи для поборювання більших демонстрацій, поклали край брутальним виступам студентів. Водою і сльозоточивим газом поліція, розбивши демонстрантів на кілька груп, зліквідувала черговий антиурядовий виступ.

ПАРТИЗАНИ В ПІВНІЧНІЙ частині Етіопії, зокрема у провінціях Ерітрія і Тіґре, розвинули широку антиурядового офензиву, особливо після того, як центральний прокомуністичний і промосковський уряд в Адіс Абабі прийняв рішення про масове виселення цивільного населення з цих провінцій, щоб дати можливість урядовому війську покінчити з антикомуністичними партизанами. Головне командування повстанського руху в Етіопії назвало рішення уряду етноцидом і закликало інші африканські країни засудити таке потягнення етіопійського диктатора полковника Менґісту Гайле Маріяма.

В СЕРЕДУ, 18-ГО ТРАВНЯ ц.р., одна з перших військових частин совєтської окупаційної армії в Афганістані, у числі 1,500 вояків, 228 панцерних автомобілів і танків, перейшли міст, який розділяє афганську і совєтську територію. Першим вояком, який став на совєтську землю був 21-річний Ніколай Новіков. Виступаючи на привітальному мітінґу, командир частини полковник Юрій Старов заявив, що підлеглі йому вояки робили все, що було в їхніх силах, щоб встановити „мир" на афганській землі. „Наші друзі ненадармо віддали своє життя — Афганістан зберіг свободу", — заявив у пропаґандивному тоні Старов, мабуть без великого переконання, бо його промову місцеві люди, які прийшли, щоб привітати вояків, сприйняли дуже скептично і слабенько оплескували.

КОРЕСПОНДЕНТ ГАЗЕТИ „Ню Йорк Таймс" Филип Тавбман інфорує з Москви, що еміграція жидів з СССР систематично збільшується, але вона не досягла ще рівня 1970 років. Про справу приспішення еміграції жидів говорив у Вашінгтоні міністер закордонних справ Ізраїля Шімон Перез з амбасадором СССР Юлієм Дубініним. Після розмови Перез заявив, що 1,400 жидів отримають ще в цьому місяці візи на виїзд до Ізраїля та інших країн.

ВІДБУВШИ ПОКАРАННЯ СІМ ДІБ тюрми, редакторі і видавець нелегального журналу в Москві „Гласность" Сергей Ґріґоріянц, вийшовши на волю, скликав у своєму помешканні в Москві пресову конференцію і заявив, що міліція і КГБ, нібито з наказу прокуратури і суду, забрали весь матеріял, компютор „Тошіба", на якому набирався матеріял до чергового числа журналу, манускрипти, фарбу, олівці і навіть чистий папір. Вони сфотографували все, що було в помешканні, навіть стіни, і знищили деякі образи. Одним словом поводились як вандали, заявив Ґріґоріянц кореспондентам. „Все це вказує, — заявив Ґріґоріянц, — що горбачовська політика гласности і перебудови є тільки голословною пропаґандою і вона не терпить іншої від компартії думки". Справу з виданням журналу „Ґласность" так тепер потрактували, що навіть не відомо чи можна буде відновити його публікацію в майбутньому. У прокуратурі заявили, що Ґріґоріянц повинен звернутись з проханням до суду, щоб цей видав наказ віддати йому зліквідований інвентар. Коли він з'явився в суді, його звідти відіслали на міліцію. При тому газета „Московськіє Новості" обвинуватила керівників новоствореної політичної партії, що вони хотіли, мовляв, замінити „соціялізм капіталістичною системою".

СССР ПІДТВЕРДИВ, ЩО В АФҐАНІСТАНІ ЗАГИНУЛО 15,000 ВОЯКІВ

Москва. — У четвер, 19-го травня, західні оцінки совєтських втрат в Афганістані вперше дістали напівофіційне підтвердження. На пресовій конференції у Москві політичному коментаторові пресового агентства „Новості" Едуардові Розенталеві задали питання про втрати за час афганської кампанії. Задаючи запитання, західній репортер навів кілька чужинецьких оцінок і, зокрема, повідомлення агентства Франс Пресс про те, що в Афганістані загинуло 12-15,000 совєтських вояків. „Я думаю, що цифри, наведені агентством Франс Пресс, більш-менш правильні, сказав Е. Розенталь, — але ви можете дістати більш точні цифри у наших військових".

У квітні міністер закордонних справ СССР Едуард Шеварднадзе дав зрозуміти, що дані про втрати і загальна кількість війська, що знаходилося в Афганістані, будуть оголошені після початку виведення експедиційного корпусу. Виведення військ почалося 15-го травня, і в середу рано, 18-го травня, в Термез прибули перші 1,300 совєтських вояків з Афганістану. У четвер речник міністерства закордонних справ СССР Ґеннадій Ґерасімов оголосив, що в середу, 25-го травня, відбудеться пресова конференція з участю високопоставлених співробітників міністерства оборони і закордонних справ, які дадуть відповідь на запитання про совєтську присутність в Афганістані. Г. Ґерасімов відмовився повідомити будь-які подробиці.

В грудні Державний департамент ЗСА видав комунікат, в якому говорилося, що від 1979 року Совєтський Союз втратив в Афганістані 33-38,000 чоловік вбитими і пораненими. Вбиті становили не менш як третину цієї кількости. Іншими словами, мова йшла про 11-13,000 вбитих. В комунікаті також було сказано, що багато совєтських вояків загинуло від хворіб, перш за все дизентерії і гепатиту, які панували в експедиційному корпусі у зв'язку з поганими санітарно-гігієнічними умовами.

Якщо наведені дані відповідають дійсности, це означає, що СССР поніс в Афганістані значно менші втрати, ніж ЗСА у В'єтнамі, де загинуло коло 50,000 американців.

Прихильник М. Ґорбачова вибраний делеґатом партійної конференції

Москва. — Кореспондент пресового агентства Ройтерс Мері Еллен Бортін пише, що членам партійної організації Московського університету вдалося перемогти опір місцевої партійної бюрократії і висунути свого кандидата делегатом на партійну конференцію, яка відбудеться у Москві в червні цього року.

Конференційна заля університету, пише М. Бортін, буквально вибухнула від обурення, коли представник партійного комітету безапеляційно заявив зібраним, що комуністів Московського державного університету на конференції буде представляти ректор Анатолій Логунов і секретар партійного комітету університету, кандидатури яких обговоренню не підлягають.

„Висуваємо Гавріїла Попова!" — роздавалися вигуки в залі. Відносний спокій встановився лише тоді, пише журналіст, коли у список для голосування була внесена кандидатура відомого економіста Г. Попова, статті якого на підтримку перебудови і процесу демократизації час від часу появляються в газетах і користуються підтримкою інтеліґенції, яка вірить в можливість „мирного переростання" совєтської системи з тоталітарної в демократичну.

Підсумки голосування підтвердили, що початковий список, запропонований університетською адміністрацією зборам „для затвердження", не мав підтримки серед присутніх. Кандидатура Г. Попова пройшла з величезною перевагою, зібравши понад 90 відсотків голосів. Решту голосів дістав переважно ректор А. Логунов, який став, таким чином, другим делегатом на партійну конференцію. Партійний бос університету потерпів нечувану поразку, зібравши заледве 1 відсоток голосів членів своєї партійної організації.

Г. Попов у розмові з кореспондентом „Комсомольской Правди" заявив, що хоч на партійних зборах в університеті демократія перемогла, відповідальні співробітники московських партійних організацій далі протиставляться закликам генерального секретаря до демократизації.

„Я, звичайно, очікував, що (партійний) апарат не уступить без спротиву, — сказав Попов. — Однак такого безпардонного, зухвалого і визиваючого небажання рахуватися з думкою рядових членів партії і подібного намагання відкрито ігнорувати їх думку мені досі спостерігати не доводилося навіть у найгірші часи застою".

Не так давно, пише М. Бортін, Міхаїл Ґорбачов вказував, що економічні реформи, які був затіяв Нікіта Хрущов у кінці 1950-их і на початку 1960-их років, захлиснулися саме тому, що вони не були підкріплені демократичними заходами.

В АМЕРИЦІ

ОСТАННІМИ ДНЯМИ президент Роналд Реген і віцепрезидент Джордж Буш почали сильніше підкреслювати важливість боротьби з наркоманією. Дж. Буш закликає обидві партії до поборювання цього великого і нищівного зла в країні, а президент Р. Реген до створення спеціяльного законодавчого тіла, яке до 45 днів випрацювало б пропозиції дії. Промовляючи до випускників Академії прибережної сторожі ЗСА в Ню Лондоні, Конн., президент Реген заявив, що схвалює задум більшої ролі війська у припиненні торгівлі наркотиками, а також пропонує кару смерти за вбивства пов'язані з наркотиками.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ДОБРІ економічні новини в країні, кандидат партії теперішньої Адміністрації на президентську номінацію Джордж Буш не втішається великою популярністю. Аналітики та політичні спостерігачі приписують це кільком чинникам, а саме: невміння Білого Дому і дорадників Дж. Буша використати економічну статистику і відвернути увагу від інших проблем, що виникнули вміжчасі, як наркоманство, клопоти головного прокуратора чи ситуація в Панамі. Однак найважливішим являється те, що пересічний громадянин починає вірити, що не все добре сьогодні залишиться добрим і завтра.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і „money orders" виставляти на „Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Соціялізм проти марксизму

У минулому тижні у президентських виборах у Франції виграв поважною більшістю голосів на другу семирічну каденцію президент Франсуа Міттеран, колишній посадник міста Марсель, всупереч передбачування „опитів", що переможцем буде деґолліст, колишній посадник Парижу, прем'єр в уряді Міттерана Жак Ширак. За коментарями американської преси Міттеран виграв заслужено, бо за його урядування вперше від кількадесяти років зник наче традиційний ворожнечий поділ французького суспільства на „правих" і „лівих". Міттеран, соціяліст, виявився дуже твердим у своїх відносинах з Москвою і дуже льояльним членом Північно-Атлантійського бльоку НАТО. За Міттерана комуністична партія у Франції, колись найбільша в Західній Европі поруч із італійською, настільки змаліла, що перестала бути політичним чинником і партнером у міжпартійних коаліціях. У Франції проголошено тому 20 років „еврокомунізм": спробу поєднати комунізм з демократією і цей експеримент збанкрутував на цілій лінії. Міттеран обіцяв у своїй промові, після проголошення висліду виборів, що він не заведе даного йому довір'я народу. Він розписав нові парляментарні вибори на половину червня і загально вважають, що він продовжуватиме свою політику: співпрацювати з парляментом і не відхилятися ані „вправо", ані „вліво", тільки зберігати „золоту середину", яка найбільш до вподоби французькому суспільству.

Соціялізм Міттерана, ворожий марксо-ленінізмові, тобто комунізмові, добре відомий українській новітній політичній думці та українським суспільно-політичним відносинам у цьому сторіччі. На переломі минулого і цього сторіччя постала у Галичині перша політична партія — Радикальна, яка, йдучи за „модою соціялізму", у 20-их роках, вже за Польщі між двома світовими війнами, прийняла прикметник „Соціялістична". Була в Галичині Соціял-демократична партія і в Наддніпрянщині, за Центральної Ради, була Українська Соціял-демократична Робітнича партія (УСДРП). На еміґрації у так званому таборовому періоді всі ті три українські соціялістичні партії розумно об'єдналися під назвою „Українська соціялістична партія" (УСП) під головуванням покійного вояка-політика Ісаака Мазепи. В Галичині між двома світовими війнами лідерами згаданих партій — Соціял-демократичної і Соціял-радикальної — були діячі, які дійсно з марксизмом-комунізмом не мали нічогісько спільного. Головою Соціял-демократичної партії був адвокат за фахом, учений націолог, д-р Володимир Старосольський, найвидатнішим іншим членом був д-р Лев Ганкевич, обидва вславились, як оборонці в українських політичних процесах. Головою Соціял-радикальної партії був д-р Лев Бачинський і поруч із ним найвидатнішим членом був д-р Іван Макух, секретарем цієї партії був д-р Матвій Стахів. За політичним світоглядом і персональною вдачею та поведінкою вони малощо різнилися від Націонал-демократичної партії, від 1925 року УНДО, і, може єдиною різницею була постійна рубрика в партійному органі Соціялісти — радикальної партії „Громадянський Голос" — проти Церкви і духовенства, що теж не було віддзеркаленням якогось атеїзму партійних членів і їхніх лідерів, а звичайною демагогією.

Ці лідери були глибокими патріотами, деякі з них, як д-р Степан Ріпецький, голова УСП в Америці, був істориком та ідеологом Стрілецтва.

Можна розуміти французьких виборів, які вибрали собі Міттерана, бо його соціялізм подібний до соціялізму названих угорі українських за назвою соціялістів. А за Центральної Ради всі були соціялістами, бо навіть Сергій Євфремов був членом Соціял-федералістичної партії. Коли член УСДРП, він же член Центральної Ради, Євген Неронович приєднався до большевиків, його розстріляли. Марксизм збанкрутував і на наших очах банкрутує комунізм у СССР, хоча Маркса і Леніна не вільно ще критикувати. Тупа короткозорість Карла Маркса, який не передбачив леґалізованих робітничих спілок у капіталістичних державах і пророкував революцію пролетаріяту в упромисловлених країнах — мусить довести до загину цієї злочинної течії, яка коштувала життя мільйонам невинних людей.

Степан Женецький

НАСЛІДКИ ПРОГРИ СССР У АФГАНІСТАНІ

Як відомо в половині квітня ц.р., в столиці Швайцарії, Женеві, Совєтський Союз підписав з Америкою і Пакістаном умову, в якій стверджено факт, вже раніше відомий, що СССР програв війну в Афганістані. Це перший раз з цього часу, як совєтські війська звільнили Австрію в 1955 році, совєти відступили з території, яку здобули війною. І незалежно від того, чи Совєтський Союз відтягне свої війська з Афганістану до дев'яти місяців, як погодився у договорі, а чи це займе йому довше часу — він таки звільнить Афганістан, і це буде вперше в історії існування московської комуністичної загарбницької імперії, що її кордони звузилися внаслідок програної нею війни.

Комуністичній Москві прийшлося, слідом за Англією й Америкою засмакувати гіркоту програної війни. Західні військові знавці твердять, що ця програна Москви може мати для їхньої тюрми народів непередбачені і несподівані наслідки. Надпотуга XIX століття, Англія, також програла війну з Афганістаном: в 1842 році англійські вояки, що були окупували цю гористу країну, були поголовно вибиті (живим залишився тільки один вояк), як вони, після підписання договору про закінчення війни, відступали з Кабулю, після першої англійсько-афганської війни. Але Англія, вилизавшись з наслідків цієї програної війни, за пару десятків років, зуміла закріпити своє панування над цілим Індокитайським підконтинентом, чого їй не вдалося здійснити із-за попередньої програної війни в Афганістані.

Побоювання, що коли в'єтнамські комуністи перемогли Америку в середині 70-их років, то ціла Південно-Східня Азія попаде під вплив комуністичного В'єтнаму, або що цілий тим простором він заволодіє, не справдилися: сьогодні Південно-Східня Азія, поза Індокитаєм, є більше стабільна, більше демократична і значно багатша, як вона була перед американсько-в'єтнамською війною. Але Америка все ще відчуває болюче свою у програ у В'єтнамі, і досьогодні неспроможна, як це доказує її нерішуча політика в Центральній Америці, застосувати свою силу надпотуги, щоб захистити там свої інтереси загрожені комунізмом, радше Совєтським Союзом. Зміни в СССР і для світу, які можуть наступити після її програної війни в Афганістані, можуть бути такі ж несподівані і такі ж великі.

Війна, яку Москва почала в грудні 1979 року, спричинила велетенські втрати для Афганістану: він утратив біля 1-го мільйона населення вбитими (із попереднього стану 15 мільйонів), а біля мільйона втекли до Пакістану і Ірану. В Женевській умові Совєтський Союз погодився відтягнути 115,000 своїх окупаційних вояків (яких там є — як пишуть військові знавці, — значно більше), половину з них в перших трьох місяцях. Але афганські повстанці, що боряться проти Москви, і їм услужливого Наджібулаґу, відкинули умову в Женеві, куди їх представників не покликано як учасників, і заявили, що вони будуть далі боротися за звільнення своєї батьківщини з-під московського поневолення. Ніхто не покладає багато надії на розмови, що мали би початися за створення спільного, комуністично-повстанського уряду. Американці і Совєтський Союз переганяються, щоб доставити якнайбільше зброї для своїх підопічних. А хто буде володіти Афганістаном, комуністи чи повстанці, вирішить дальша війна, або переговори між надпотугами.

У цій війні — одне ясне: всі афганці хочуть, щоб совєти забралися геть із Афганістану. Це вони доказали своєю геройською боротьбою. І тільки тоді, коли совєтські війська заберуться з Афганістану, самі афганці зможуть погодити свої суперечки між собою.

Для Заходу, а також і для поневолених Москвою народів, отже і для України, дуже корисним є цей факт, що Москва програла війну в Афганістані. Горбачов може проти надії сподіватися, що вояки Наджібулага будуть більше завзято боротися з повстанцями, як совєтські вояки і виграють війну, якої не могла виграти сама Москва. Та багато правдоподібніше, що до року всі афганські комуністи повтікають до Совєтського Союзу і там будуть доживати свого віку на „ласкавому", московському хлібі.

Правда, комуністичні ідеологи будуть „виправдуватися", що доктрина Брежнєва (що країна, яка стала комуністичною, має зали-

(Закінчення на стор. 4)

Юрій Р. Рибак

СЕНЬЙОРИ ТА ЇХНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ

Хто читав українську пресу від дошки до дошки, а пошта доставила всі числа, міг завважити, що щораз більше пишеться на тему сеньйорів. Тут і там постають нові товариства. Тут і там проявляється різного роду діяльність від звичайних сходин до з'їздів, від рефератів до прогулянок з відвідинами цікавих місць, установ та імпрез... Це все дуже гарно, бо віддзеркалює життєрадість наших сеньйорів, одначе відчувається брак координаційного центру, як наприклад, такого, що мають наші кредитівки.

А що сила сеньйорів є в її організації, хай послужить приклад із одного американського товариства пенсіонерів. Маємо на думці американське товариство для емеритів (American Association of Retired Persons) популярно відоме під назвою AARP. Коли 30 років тому зпенсіонована учителька Етел Андрус думала теж пенсіонерам уможливити забезпечення на здоров'я і вона і не мріяла, що в 1988 році її задум охопить 26 мільйонів членів, які зростають в нову цифру коло 10,000 місячно! Вона і не сподівалась, що її організація за 30 років стане найбільшою організацією у Католицькій Церкві у ЗСА... Головна квартира Товариства нині вже у Вашінгтоні і представляє собою не абияку економічну силу. Ось коли б воно було публічною корпорацією, то його касові обороти з коло 10 більйонами долярів річно запевнили б місце у першій п'ятдесятці підприємств, що проголошує постійно престижевий бизнесовий журнал „Форчин" у своєму реєстрі найбагатших 500 бизнесів у ЗСА.

В останньому фінансовому публічному звідомленні з 1986 року Товариство подало, що його оборотний бюджет, є кругло 190 мільйонів дол.

Не одного з наших сеньйорів, який теж є членом цього товариства, застановить звідки беруться ці мільйони, коли членська річна вкладка виносить тільки 5 долярів і включає двомісячний, прекрасно видаваний журнал та місячний бюлетень. Сама ж пошта коштує більше!

Ось загальна відповідь згідно з доступними джерелами інформації: одна третина всього доходу — це якраз членські вкладки, а другим джерелом доходу є програма групового забезпечення здоров'я. Від самого ж початку свого існування товариство стало піонером забезпечення здоров'я для осіб у віці понад 65 років життя. І це було в часі, коли ніхто про це не хотів чути. Нині ця програма стала частиною забезпеченевих інституцій. Знову ж у ділянці фармаційних услуг дорогою замовлення і висилок поштою Товариство стало піонером у продажі т.зв. „загальних ліків" („Generic Drug"), що очевидно обнижує значно кошти лікування.

Дохід має Товариство теж із прогулянок і подорожей, що їх спозорує. Щоб уможливити дешеве перебування для своїх членів у готелях та мотелях, як теж винайм автомашин, Товариство договорилось з різними підприємствами, які дають вищі опусти, ніж нормально.

Слід згадати, що члени Товариства отримують журнал „Модерн Мачюріті", що виходить 17-мільйоновим тиражем і є другим найбільшим у ЗСА після „Ті-Ві Гайд". Прихід із реклям у журналі є четвертим щодо висоти джерелом доходу Товариства.

Коли проаналізувати приходи Товариства можна завважити, що воно не само адмініструє різними корисними для сеньйорів програмами, а передає їх відомим підприємствам, які за отриманий бизнес виплачують винагороду у формі т.зв. „роялті". Наприклад, фармація виповнила понад 7 мільйонів рецепт, за що Товариство одержало понад один з половиною мільйон долярів. Теж часова політика депозитами грошей дає позитивний вислід. Сума в висоті 19 мільйонів долярів становила дохід із медичного пляну. Це були відсотки за час від збірки премій, а їх передачі „Пруденшел Іншуренс Компані", що є адміністратором пляну, є найбільшим цього роду для цієї фірми.

Успіх Товариства є і в тому, що знає що потребує американський сеньйор. Статистика каже, що американці після 65-го року життя є другою найбагатшою групою у своїй країні. Тільки молодша група у віці від 55 до 64 має більше грошей. Активи (майно) пересічного сеньйора оцінюють на яких 60,000 долярів і вони є майже двічі вищі від пересічної (Median) всіх американців.

А тепер гляньмо в вічі істини наших сеньйорів: вони, забезпечивши собі прожиток, виявляють охоту ще жити, ще любуватись промінням сонця кожного нового дня. Не хочуть оточуватися чотирьома пустими стінами, а добрими знайомими і приятелями... Час тяжкої праці вже за ними... Він позбавив їх не одної приємної, відпруженої хвилини в колі однодумців чи в середовищі демократичної толерантности... І ось прийшов час усе надробити. І це можливе, коли б наші установи, наші підприємці, наші фінансові інституції зробили б це, що робить американський бизнес для своїх сеньйорів. На нашому обрії сонце сходить, бо, скажімо, є нагода подорожувати. Чується нарікання на дорогі американські агенції. Але не чути про це, якщо йдеться про українські агенції подорожі. Українські оселі дають опусти для сеньйорів. Тут і там, хоча не так часто, є знижки вступу на імпрези... Словом наша громада спроможна створити зовсім пригоже довкілля для сеньйорів... Але треба одне, треба сеньйорам подумати над своїм речником... централею!

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про річницю, що насуває багато питань

Хто з нас дорослих не переживав колись хвилин, коли настирливі дитячі питання „чому" і „як" доводили вкінці до того, що ми не мали відповіді, а принаймні не такої простої, як її дитячий ум собі бажав.

Але часом у нашій дивній добі, в якій нам доводиться жити, і ми старші ставимо собі без кінця питання „чому" і „щоби було як би...?" Та ніхто нам не може дати відповіді.

Такі саме десятки питань насуваються нам тепер в ці останні травневі дні, коли ціла українська вільна спільнота врочисто і з'єднано відзначує трагічну для нас річницю 50-річчя убивства Євгена Коновальця.

Одне із таких питань, що постійно у нас кружляє у думках, торкається віку цієї людини, що була і далі є прикладом національного провідника. „Чому Є. Коновалець у тридцятих роках свого життя умів бути справжнім провідником, якого всі поважали і слухали, без різниці віку, — а тепер не вдається навіть куди старшим і досвідченим стати провідниками української спільноти?" Ба, щобільше, сьогодні тим усім, що тримають палець на живчику вільного українського життя здається, що тільки „довгий життєвий досвід" дає право бути на провідному пості, а про людей у віці сорока до п'ятдесяти років говориться як про „молодців, що до провідництва ще не доросли". Чи перед півсторіччям були інакші поняття віку? Чи факт, що сьогодні люди живуть куди довше, як раніше, змінив також поняття дозрілости і відповідальности? А може таки справді тепер немає підсоння для провідників, для людей великого маштабу у кожній ділянці, за виїмком технології?

Питання провідників не раз обговорюється у нашому громадському житті та ця справа постійно актуальна, а зокрема тепер, коли перед нами — чергова проба вибору на терені централі української діяспори. Колись наші провідники виринали самі з народу і народ їх прийняв — може сьогодні треба таких вишколювати, як кожну іншу спецялізовану професію?

На кожний випадок, коли тепер заглиблюємося у всі матеріяли дії і життя полк. Євгена Коновальця, коли читаємо десятки його листів до друзів із середовища ОУН, відчуваємо добре його ясний погляд на цілу українську ситуацію цієї доби, його політичну зрілість і повагу. Із цим ствердженням приходить знову питання, на яке ніхто не може нам дати відповіді: „Чи авторитет і повага Є. Коновальця, коли б він не згинув в 1938 році, була б затримала одність національної організації? „І як виглядала б дальша доля націоналістичної орґанізації?" І як виглядала б дальша доля України, коли б більшевицька рука не вбила того, що тримав в руках віжки української справи?"

трагічний травневий день, що Є. Коновалець не зважаючи на всі осторогу, сам, без найменшої охорони вибрався на зустріч із „післанцем з України", хоча міг сподіватися після невдалого замаху на його життя у Женеві і після убивства Симона Петлюри, що його життя в постійній небезпеці і загрозі. Отож, „чи мав він право у тому почутті відповідальности, яке він завжди мав, так ризикувати своїм життям?" „Чому в колі його співробітників, знайшилися зрадники і чому постійно дальше просякає ними українська спільнота?"

Безконечна черга питань переходить тепер через наші думки — питань, на які, знаємо, ніхто не може дати переконливої відповіді, бо людина, яка б зуміла це зробити, вже півсторіччя лежить на чужому кладовищі у Роттердамі.

О-КА

О. Стефанович

Сокіл

Просто! Не йти праворуч,
Ані ліворуч — ні!
Хай лише вітер поруч,
Вічний сурмач борні.

Вітер, що хмарі в груди,
В груди, в горби хребта.
Поруч хай вітер буде,
А в далині — мета.

Чорно кругом, чи біло,
Не зупиняти рух!
Може зламатись тіло,
Але ніколи дух.

Цві бен Вульф

МАЛЕНЬКИЙ ЧОРНОБИЛЬ

У сімдесяті роки я жив у Ризі, працював у великому проєктному інституті. Займався пропагандою науково-технічної інформації. У нашому відділі, як у солідному видавництві, були свої редактори, художники, техніки-оформлювачі і навіть свій ротарпринт і електрографія.

Я вже не пам'ятаю, які проєкти й винаходи ми випускали, але не забув наслідків, з якими були пов'язані наші видання: між відділом впровадження і нашим часто виникали скандали. А суть скандалу полягала в тому, що після випуску видань працівників відділу впровадження засипали проханнями у усіх кінців Совєтського Союзу надіслати експериментальні креслення того чи іншого розроблення. Більше жадали тих креслень, які спочивали на полицях, покритих порохами. Від тих численних прохань доводилось відбиватися всілякими відписками, які відзначалися вдалими дипломатичними трюками й вивертами. Так ми й працювали: у нас були свої серйозні завдання у них — свої. Але не це головне, про що я хотів розповісти.

Мав наш відділ двох художників. Це були гарні люди, хоч кожен з них був гарний по-своєму. Я залюбки працював з Валдисом Озолом. Ми з ним зійшлися одразу, можливо, тому, що розуміли один одного з півслова, можливо тому, що його рисунки були мені близькі своїм духом. Подобалася мені його зовнішність, уміння триматися, розмовляти, вислуховувати співбесідників. Але, крім усього іншого, відчувалася в ньому самобутня культура, внутрішня інтеліґентність. Високий, широкоплечий, з великими міцними руками, передчасно полисілий, з широкими, глибоко посадженими блакитними очими, він запам'ятовувався.

Очі були в нього сумовиті, виділяючись на блідому, майже безкровному обличчі. Але мало від чого людина буває бліда? Одного червневого дня наш відділ закрили і усіх відрядили на збирання сіна в підшефному колгоспі.

Я працював у парі з Валдисом. Працювали із задоволенням. Згрібали сіно в копиці, а потім складали в скирти. Валдис орудував вилами розмашисто, вміло. Видно було, що він звик до селянської праці.

Коли ми закінчували п'яту скирту, він несподівано застиг. Оличчя його пополотніло і, ніби підкошений, він звалився на землю. Я схилився над ним, ляскав по щоках, він не реаґував. Минуло кілька хвилин, він відкрив очі, усміхнувся, ніби ніяковіючи за свою поведінку.

— Що з тобою, Валдисе? — запитав я.

— Е, пусте, мабуть, від пекучого сонця.

Увечері ми зметикували на півлітру, випили трохи, погомоніли про життя. Дивлюся, Валдис порожевів. Але той випадок не виходив з моєї голови.

Художник він був сміливий, сучасний. Рисунки його лаконічні, скупі і в той же час вкрай виразні й правдиві. Але була в них особливість — ледве помітний сум, ліпше сказати, смуток. Ця особливість його рисунків прозирала чи то в штриховому зображенні аґреґата, чи то в зображенні людини на проспекті. Іноді дехто й докоряв Валдисові за песимізм у рисунках. (Але мало в чому докоряють художникам у Совєтському Союзі?).

Якось наприкінці робочого дня подзвонив по телефону головний інженер інституту й попросив терміново підготувати проспект на нову машину для переробки якихось відходів. (Тоді входили в моду відходи виробництва, як вторинна сировина, нібито не вистачало первинної)

Пішов до Валдиса на пораду. В майстерні його не було. Поруч за його робочим столом стояв мольберт, зверху запнутий полотниною. З-під неї визирав край картини. Цікавість так мене охопила, що я не стримався і відхилив полотнину. Картина примусила мене від несподіваности затремтіти, відтак заціпеніти й надовго вивела з рівноваги. У сірих тонах було заображено невелику долину, оточену з усіх боків стрімкими скелями й гострим камінням. Жодного деревця, жодної рослини. Чорне небо заволокли криваво-червоні хмари. Від них спадають криваві краплі дощу. А увесь простір був заповнений масою худорлявих переплетених тіл, скелетоподібних облич, з величезними випуклими очима, в яких застигли й страждання, напружено вдивлялися в небо.

Справжнє Дантове пекло! Либонь гірше. Картина ще не була закінчена. Місцями крізь тонкий шар накладеної фарби ще пробивався ґрунт. Я так захопився, що не помітив Валдиса.

— Баловство! — сказав Валдис, і прикрив картину полотном. — Забудьмо про це.

А забути було неможливо. Чим би я не займався, ловив себе на думці про картину. Невдовзі після цієї події Валдис не вийшов на роботу. Не було його день чи два. Траплялося з ним таке й раніше, але він обов'язково телефонував. А тут — мовчить. Я захвилювався й подзвонив до нього.

— Будь ласка, я слухаю! — сказала дружина Валдиса.

— Дзидра, добрий день, що з Валдисом? Вже два дні його нема на роботі.

— Сама не знаю, не можу зрозуміти...

— Він поїхав кудись?

— Звичайно, коли він виїжджає, то дзвонить мені на роботу чи залишає записку.

Я не став продовжувати розмову. Не хотілося зайвими запитаннями хвилювати Дзидру, непокоїти її і без того розпалену уяву несподіваним зникненням чоловіка.

Через тиждень Озол прийшов на працю. Мав пригнічений вигляд. Риси обличчя загострилися, щоки запали, був неголеним. Очі — запалені. Таким раніше я його ніколи не бачив.

— Що з тобою? Де ти пропадав? На тобі обличчя нема!

— Багато казати. Ну та годі, тепер вже мені все одно: самий залишився я. Ходім у наше кафе, вип'ємо чогось по келішку.

Ми примістились за столиком в кутку біля вікна. Нам подали коньяку і каву. Випили. Помовчали кілька хвилин, Валдис попросив ще по келишку. Коли й цю порцію вихилили, Озол відкинувся на спинку крісла й сказав:

— У житті часом вирішальним буває один випадок — лише один. Коли я закінчив художнє училище, мені виповнилося двадцять років. Від театру вже мав запрошення і хотів приступити до праці, а тут повістка — прибути до воєнкомату. Старший лейтенант подивився на мої документи й каже: „Підете служити в стройбат". Тут нагодився полковник, зацікавився, куди мене направили. „Ні, — сказав він, — такі освічені люди потрібні нам в ракетних частинах".

— Ось такий випадок вирішив мою долю. Закінчив я спеціяльні курси, потім мене відрядили служити в ракетний підрозділ, під Караґандою, точніше сказати, в трьохстах кілометрах від міста.

Вузька долина. З обох боків її оточили гори, суцільно покриті лісом. Дика, первозданна природа. Рідко коли

(Закінчення на стор. 4)

„Коли в людини є народ, тоді вона уже людина"

Торік появилася нова збірка віршів поетеси Ліни Костенко „Сад нетанучих скульптур". Перша частина „Невидимі причали" закінчується віршем „Не треба думати мізерно...", останні два рядки якого поміщені вище як наголовок допису.

Школа українознавства „Рідна Школа" в Баффало, Н. Й., прийняла їх як клич навчального шкільного року 1987/88, ювілейного року Тисячоліття Хрищення України. Бож завданням шкільництва нашої діяспори є дати українській дитині почуття гордости за своє походження і в майбутньому поставити її в авангарді боротьби українського народу в його змаганнях за волю.

Я хочу розказати про небувалу подію, яка відбулася у місті Баффало в неділю, 27-го березня, коли місцева „Рідна Школа" виступила перед громадою зі спектаклем „Наше Тисячоліття".

Баффало лежить на східньому побережжі великого озера Ірі. Завдяки водним шляхам, стало воно колись центром американської індустрії. Згодом розвинулася тут сталеварна індустрія, а потім і автомобілевий промисл. Це вимагало нових рук до праці. До Баффало почали приїздити українські іміґранти, творилися парафії, будувалися українські народні доми.

Минали роки і десятиліття. Млини перенеслися на західні окраїни озера Супірйор, сталева індустрія завмерла, автомобілеві підприємства ввійшли у свою довголітню кризу. Молодим людям довелося йти у широкий світ, шукати праці.

Відбилося це від'ємно на українській громаді. Колись при місцевій парафії св. Миколая була цілоденна школа, що начислювала 250 учнів. По всіх парафіях наших церков велися курси українознавства. Сьогодні осталася одна-єдина школа українознавства зі скромним числом учнів 68.

Директором школи кілька останніх років є молода енергійна людина Надя Пікас. Народилась вона на золотому Поділлі, у місті Підгайці. Завдяки її організаційним здібностям баффалівська „Рідна Школа" існує і може похвалитися гарними успіхами.

На початку шкільного року постала в Н. Пікас ідея — обдарувати нашу громаду чимсь небувалим, імпрезою шкільної дітвори для відзначення Тисячоліття Хрищення України. За порадою звернулася вона до Нілі Безкоровайної-Стецьків. Ніля теж народилася на Поділлі, в місті Тернополі. Її батько, гімназійний вчитель, відомий композитор Василь Безкоровайний, мати — українська сестра Тереса, що все своє життя присвятила допомозі ближньому. В таборових днях Ніля була членом театральної студії Йосифа Гірняка.

Написала вона сценічну картину на підставі творів Василя Щурата, Й. Біловуса, Антона Лотоцького, Олеся Бабія, Олександра Олеся і Тараса Шевченка та назвала її „Наше Тисячоліття". Йдеться тут про історичне буття українського народу від появи на київських горах св. апостола Андрея до наших баффалівських буднів.

Завдання було нелегке: протягом 45 хвилин треба було переказати цілу історію України, підкреслюючи її християнське обличчя. Перші проби почалися зразу після різдвяних вакацій. Сценічна картина складалася з ряду коротких сцен, пов'язаних з собою виступами групи дикторів. Рішено звернутися за допомогою до викусників „Рідної Школи", до батьків дітей та до людей доброї волі. Окрему ділянку творили питання звукових і світлових ефектів. Дуже важною була проблема строїв. Коли хтось зайшов до школи в дні підготовки до виступу, поставало в нього враження, що попав він у гніздо комах. У різних приміщеннях відбувались проби різних сцен. У великій залі матері шили строї.

Вистава відбулася у залі баффалівської вчительської колеґії. У вестибюлі розкладено виставку праць учнів про Тисячоліття. При вході на залю всі дістали чепурно приготовану програмку, в якій було подано зміст твору та хто чим причинився до успіху вистави: режисер-хореограф — Ніля Стецьків, помічник режисера — Слава Дмитріюк, музичне оформлення — Ніля Стецьків, Оля Чмола і Надя Пікас, проєкти строїв — Пріся Витвицька і Надя Пікас, виготовили строї матері учнів школи, декорації — Володимир і Василько Бурди, Ліля і Рома Мандзики, освітлення сцени — інж. Лев Лепкий, програмки — Ірина Вокер, Надя Пікас, Ганя Тютюнник і Ігор Чмола.

Княгиня Ольга (Оксана Михаськів) та князь Володимир (Андрій Пришляк).

Головні ролі виконували диктори: Мирон Депутат, Ганя Ващак, Олеся Войчак, Наталка Паславська, Марійка Хом'як і Мар'янка Якубовська, княгиня Ольга — Оксана Михаськів, князь Володимир — Андрій Пришляк, княжна Анна — Леся Вокер, Добриня — Марко Пікас, бояри: Анатолій Бучинський, Стефан Гаврилюк, Кипріян Герасимович, Олесь Пікас, Петро Притула і Володя Тупицький, кошовий — Андрій Дмитріюк, отець духовний — інж. Ярослав Пришляк, злі духи: Роман Бейгер, Катруся Грещишин, Оксана Лепка, Ляриса Михаськів, Мирося Михаськів, Соня Плешкевич і Тамара Тютюнник. Пісню-дует „Я сьогодні щось дуже сумую" відспівали брати Кипріян і Григорій Герасимовичі. У збірних сценах виступали всі учні „Рідної Школи", в строях відповідних до історичної доби.

Пролог „Привіт Дажбогові" з вистави „Наше Тисячоліття" у виконанні учнів школи українознавства Баффало.

Довга і муравлина праця інструкторів і шкільної дітвори увінчалася повним успіхом. Усім подобалися чудово пошиті строї, поодинокі сцени чергувалися без зупинки, світляні і звукові ефекти створювали відповідний настрій. Бездоганно виголошене слово пов'язувалося з піснею. Кінцева пісня-молитва „Боже Великий" з вільноручними вправами дівчат зворушила усіх до сліз.

Баффалівська громада побачила, що школа українознавства живе і працює, що учні школи вчаться шанувати наше минуле і працювати для майбутнього.

Всім, що причинилися до успіху шкільної імпрези належаться слова повного признання. Окреме признання належиться отцям церкви св. Миколая, парохові о. Мар'янові Струцеві і отцеві-сотрудникові Андрієві Чорному за всецілу підтримку „Рідної Школи" як у навчанні, так і в усіх її починаннях.

Ігор Чмола

Всі дороги...

(Закінчення зі стор. 1)

цькі одиниці: Ювілейний хор Тисячоліття з Великобританії, до якого входять вісім ансамблів (головний диригент Ярослав Бабуняк), „Візантійський хор" з Утрехту, Голляндія (диригент Мирослав Антонович), хор церкви св. Варвари з Відня (дир. Андрій Гнатишин), дівочий хор „Веснівка" з Торонто (дир. Квітка Кондрацька), студентський хор „Тирса" з Вінніпегу, Канада (дир. Вірляна Головко), хор при катедрі св. Володимира Великого в Парижі (дир. Віра Дратвінська), камерний хор при церкві Отців Василіян у Варшаві (дир. Ярослав Полянський), хор при церкві св. Димитрія у Торонто (дир. Мирон Максимів), хор при церкві Пресвятої Богородиці у Ванкувері, Канада (дир. Василь Шмігель), хор при церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії у Мелровзі, ЗСА (дир. Ігор Кушнір), хор при церкві св. Івана Хрестителя у Нюарку, Н. Дж. (дир. Михайло Добош), танцювальний ансамбль „Орлик" з Манчестеру й навколишніх міст Великобританії (мистецькі керівники і хореографи Марія Бабич і Дмитро Паралюк), духова оркестра „Трембіта" при осередку СУМ у Монтреалі, Канада (дир. Ростислав Куліш).

Урочисті святкування розпічнуться у п'ятницю, 8-го липня. О 4-ій годині по полудні у базиліці св. Климентія над мощами св. Кирила, апостола слов'ян, буде відправлений Молебень до св. Володимира Великого. У святкуваннях українського Тисячоліття візьме участь глава Католицької Церкви Папа Іван Павло II. У суботу, 9-го липня, він прибуде до собору святої Софії. Оскільки передбачається приїзд понад 6,000 паломників, які ніяк не зможуть вміститися всередині, то Молебень буде відправлений на площі перед собором у присутності Святішого Отця і у співслуженні всіх владик. Святіший Отець буде в той день з паломниками коло двох годин. Він промовлятиме до зібраних. Папу буде вітати Блаженніший Кардинал Іван Мирослав Любачівський. Субота буде також Днем молоді і молодь матиме багато цікавих імпрез. Увечорі перед базилікою св. Петра відправиться Молебень до Христа Чоловіколюбця, а відтак відбудеться молитовний похід зі свічками та смолоскипами перед базилікою. Першим запалить смолоскип Блаженніший Кардинал Мирослав, а потім ієрархи. Всі підуть до обеліска посередині площі св. Петра і прочани стануть у формі хреста. Разом з оркестрою „Трембіта" з Англії всі заспівають „Боже, вислухай благання" та „Боже Великий, єдиний". На знак духовного єднання учасники святкової церемонії візьмуться за руки і утворять живий ланцюг.

По вінця буде виповнений третій день святкувань — неділя, 10-го липня. О 9.30 ранку в базиліці св. Петра буде відправлена Архиєрейська Служба Божа в українському обряді. У відправі візьме участь Папа Іван Павло II та всі українські владики. До патріярхів, кардиналів, архиєпископів, єпископів, дипломатичного корпусу при Апостольській Столиці, до церковних та світських достойників і всіх вірних учасників цих величних святкувань зі словами благословення звернеться Святіший Отець.

Службу Божу будуть співати чоловічі хори (понад 350 осіб), а під час Св. Причастя — „Візантійський Хор" з Голляндії. Увечорі в авлі Павла VI, величезній залі папських авдієнцій, яка має понад 7,000 місць, відбудеться величавий ювілейний концерт-академія. На ньому також будуть присутні Святіший Отець і всі ієрархи, які братимуть участь у Святій Літургії. Концерт триватиме понад півтори години. В ньому виступлять більш як 700 виконавців. У програмі концерту представлена поліфонічна музика чотирьох століть — надзвичайні зразки української церковної музики, в тому числі твори невідомих авторів — одноголосна стихира Києво-Печерського напіву, п'ятиголосна Ектенія — український барокковий твір XVII століття, знайдений у Новому Саді в Югославії, що свідчить про вплив української церковної музики не тільки на Московське царство, але й на Балкани.

У концерті в авлі Павла VI буде представлена музика XVII-XVIII ст., а крім того єсплетена картина, що представляє українські церковні традиції. Є, наприклад, сцена, яка називається „Великдень перед українською церквою". Всі хори співають „Христос Воскрес". Пізніше 160 дівчат виконують в'язанку весінівок і виводять хороводи чотирма колами. Виконавці кожного кола вбрані в інший оригінальний український стрій.

„Це буде великий показ української хорової і духовної культури — сказав маестро В. Луців. — Маю надію, що все це буде чудове, величне".

У понеділок, 11-го липня, у базиліці св. Павла відправиться Архиєрейська Літургія, під час якої співатиме „Візантійський Хор" під диригентурою д-ра М. Антоновича. Увечорі в церкві св. Андрея відбудеться концерт української духовної музики. Виступлять також індивідуальні хори з новим репертуаром.

Закінчення офіційних святкувань Тисячоліття відбудеться у вівторок, 12-го липня. В той день у базиліці св. Петра над гробом св. Йосафата буде відправлена Архиєрейська Служба Божа у присутності всіх українських ієрархів.

Організатори святкувань попереджують українську громадськість, що ні в базиліці св. Петра, ні на концерті в авлі Павла VI не вільно фотографувати чи тримати у руках фотографічні або фільмові апарати, бо вони будуть конфісковані. В усіх інших місцях фотографувати можна.

Святкування в Римі — столиці християнського світу — це подія незвичайної, можна сказати, міжнародної ваги. Вперше з різних країн з'їдуться українці, щоб взяти участь у спільному святкуванні релігійного і культурного ювілею Тисячоліття нашого християнства, що стало переломним моментом історії України. Тому нашим обов'язком є взяти численну участь у цих торжествах і тим самим засвідчити перед світом свою духовість, відданість прадідівській вірі, приналежність до великої нації, ім'я якій український народ.

ІРАНСЬКІ „РЕВОЛЮЦІОНЕРИ" обстріляли ракетами і скорострілами японський танкер „Асітіма" біля Гормузької протоки. В поблизу не було американських військових кораблів і не було кому оборонити японський танкер, який плаває під панамським прапором. Японія запротестувала проти обстрілювання її кораблів, а Савдійська Арабія, яка продає більшу кількість оливної ропи для Японії погрозила відплатою, якщо трапиться ще такий випадок. Як відомо, Савдійська Арабія закупила тепер більшу кількість ракет середнього засягу, якими може обстрілювати також територію Ірану.

ЗСА ХОЧУТЬ ПІДПИСАТИ три договори на верховній конференції у Москві, заявили урядові чиновники. Один із них — це повідомлення про ракетні та нуклеарні випробовування, далі — поновне потвердження процедур неодобреного договору з 1974 року про нуклеарні вибухи в мирному часі, а третє це підписання угоди про те, як переводити досліди в совєтських і американських нуклеарних розміщеннях.

СПРАВА ОДОБРЕННЯ Конгресом договору про ліквідацію нуклеарних ракет близького і середнього засягів, що його сподіється цього місяця повезти до Москви президент Роналд Реґен, переборола свою першу перепону. Сенатор Джессі Гелмс, республіканець з Північної Каролайни, висунув першу перепону до ратифікації, бо, мовляв, Міхаїл Горбачов є секретарем Комуністичної партії, а не головою держави і згідно зі совєтським законом не має права такого договору підписувати. Його пропозицію відкинено голосами 91 до 6.

Дня 22-го червня минулого року у Стемфорді, Конн., з волі Всевишнього, на 92-му році життя відійшла до Вічности

наша Найдорожча
МАТУСЯ, СЕСТРА і ТІТКА

бл. п.
МАРІЯ з ДОРОЩАКІВ МУДРА

Дня 22-го червня цього року
В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ЇЇ СМЕРТИ
будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в

соборі св. Володимира в Стемфорді, Конн.;
соборі св. Йосафата в Торонто, Канада;
храмі Пресвятої Тройці на Стетен Айленді, Н. Й.;
храмі св. Покрови Богоматері в Озон Парку, Н. И.;
храмі Благовіщення Богородиці у Фреш Медовс, Н. Й.;
храмі Пресвятої Родини у Вест Айсліп, Н. Й.;
храмі св. князя Володимира в Елизабет, Н. Дж.;
храмі св. Духа в Бруклині, Н. Й.;
храмі св. о. Николая в Амстердамі, Н. Й.;
храмі св. ап. Андрія у Гамптонбурґу, Н. Й.

Про молитву за душу Покійної просять:

о. ЛЮБОМИР і ДАРІЯ, діти
ЯРОСЛАВА ГУСАК
і ЕВГЕНІЯ МИНОСОРА, сестри
і Родина в Америці і в Україні

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями
і Знайомими,
що в суботу, 7-го травня 1988 р.
з волі Всевишнього
в Чикаґо, Ілл.,
відійшов від нас у Вічність,
на 86-му році свого
трудолюбивого життя
наш Найдорожчий
і Незабутній
МУЖ, БРАТ і ВУЙКО

бл. п. д-р вет.
Ярослав Михайлович

ПАРАСТАС і ПАНАХИДУ відправлено в похоронному заведенні Музики 9-го і 10-го травня. ПОХОРОН в середу, 11-го травня в соборі св. Володимира й Ольги та на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Горем прибиті:
дружина — АНАСТАЗІЯ
сестра — АННА
сестрінок — д-р ЯРОСЛАВ МУЗИЧКА
з дружиною ЛЯРІССОЮ

ПОДЯКА

Цією дорогою складаємо нашу найсердечнішу подяку Всім Тим, що відвідували Покійного у лікарні, а передовсім п. Орисі Гладкій і д-рові Богданові Ткачукові, за щоденні відвідини та поміч. Дуже дякуємо д-рові Олександрові Фаріонові та д-рові Ліді Колодницькій за дбайливу лікарську опіку.

Щиросердечно дякуємо Всечеснішому о. митр. Маріянові Бутринському і о. Миронові Панчукові за відвідини у лікарні, за похоронні відправи і слова розради, а також о. дек. Миколі Орищукові за гарний спів.

З глибини серця дякуємо усім за участь у похоронних відправах, за молитви, за усні, телефонічні та листовні співчуття, за квіти та щедрі пожертви на: Служби Божі, Гарвард, Культурний Осередок парафії св. Володимира і Ольги та на Сиротинець у Бразилії.

Особливу подяку складаємо членам Об'єднання Укр. Вет. Лікарів, які несли домовину, а також д-рові Богданові Ткачукові і д-рові Миколі Тимнякові за щирі слова прощання Покійного після Панахиди і тризни.

Хай Господь винагородить Вас усіх Своїми щедрими ласками.

Горем прибита
РОДИНА

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Ютика-Сиракюзи, Н. Й.

повідомляє, що

в неділю, 29-го травня 1988 р., о год. 1-ій по пол. в залі Українського Народного Дому
1317 West Fayette Street, SYRACUSE, N.Y.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС ЮТИЦЬКО-СИРАКЮЗЬКОЇ ОКРУГИ

У Загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати та по два делегати наступних Відділів:

21, 38, 39, 58, 121, 192, 202, 215, 271, 283, 317, 330 і 484

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Вибір президії
3. Відчитання і прийняття протоколу попередніх Зборів
4. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
5. Дискусія над звітами і їх прийняття
6. Вибір нової Управи
7. Слово головного предсідника УНСоюзу д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
8. План праці на біжучий рік
9. Внески і запити
10. Закриття Загальних Зборів

У зборах візьме участь

д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС

За ОКРУЖНУ УПРАВУ

Володимир Запаранюк, почесний голова — **д-р Іван Гвозда**, голова
Микола Велич, касир — **Ярослав Сеньшин**, секретар

Комітет Оборони Української Спадщини
та
Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

закликають Вас

СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ

на його працю та акції для

1. **Поширювання правди про Україну**
2. **Поборювання очорнювання та знеславлювання українців**
3. **Оборони громадянських прав українців**

Пожертви просимо пересилати чеками, або поштовими переказами на

Ukrainian Heritage Defense Fund
c/o Ukrainian National Association
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
враз із виповненим вирізком цього заклику

Просимо подати суму пожертви своє ім'я, прізвище та адресу

Сума пожертви $ ....

ім'я та прізвище ....

число дому, вулиця ....

стейт .... поштовий код ....

Шевченківське свято у школі українознавства в Дітройті

Зенон і Ярослава Гоїви

Значну виховно-навчальну ролю у школі українознавства відіграють програми українського живого слова під час виступів учнів на сцені. Школярі читають реферати, деклямують вірші, або співають пісні. Такі виступи помагають учителям здійснювати виховно-навчальну програму у рідному шкільництві.

Під кінець березня ц.р. відбулося свято у честь Тараса Шевченка, програму якого виконали підготовані вчителями учні всіх кляс школи українознавства.

Програма свята почалася рефератом Лесі Стебельської, учениці матуральної кляси школи українознавства. Вона розповіла про те, як кріпацький син Тарас Шевченко, що на 11-му році свого життя став круглим сиротою, і який помер на 47 році життя; оживив нашу минувшину у своїх творах і залишив ідейний дороговказ майбутнім поколінням.

Старанням учительок Ірини Тарнавської та Лесі Іваницької учні першої кляси та передшкілля відспівали пісню „Поклін тобі, Тарасе" і продеклямували „Мово рідна". Приємно було, що наші малята співали зовсім бездоганно, допомагаючи собі рухами, і деклямували з виразним відчуттям ритму поетичного твору.

Учні від передшкілля до четвертої кляси дуже гарно проспівали три пісні: „Тече річка", „Садок вишневий", „Така її доля" та „Заповіт". Вони добре вивчили тексти і співали гарно. Їх учителька Леся Іваницька любить хорове мистецтво, а також любить працювати з нашими школярами. Учителька Світлана Площанська старанно підготовила виступ учнів 4-ої кляси, що виконали твори „Шевченкові слова" та „Про дідуся Тараса".

Зокрема треба відзначити виступи учнів старших кляс. Іва Миколенко (8-ма кляса) виконала „Мені однаково", учні 9-ої кляси учителя д-ра Миколи Григорчука — „Гамалію", учні 10-ої кляси учительки Христі Ворик — „Мені тринадцятий минало", а матуральна кляса учительки мгр Христини Юзич — „Живий образ".

Усі вони засвідчили своїми виступами, що школа українознавства допомагає у значній мірі батькам виховати дітей так, щоб вони виросли як інтегральна частина української громади у діяспорі.

У зв'язку з Шевченківським торжеством і Тисячоліттям Хрищення України, подружжя Зенона і артистки образотворчого мистецтва Ярослави Гоїв подарувало „Рідній Школі" такі книги: дев'ять томів Енциклопедії Українознавства проф. Кубійовича, один том „Великої Історії України", вид. Тиктора, два томи „Кобзаря" Тараса Шевченка та світовий атлас англійською мовою. За цей цінний подарунок управа нашого товариства складає їм щиру подяку.

Осип Сливинський

ПОВІДОМЛЕННЯ
для Членів 423-го Відділу УНСоюзу ім. Евгена Коновальця в Чикаго, Ілл.

З 1-им травня 1988-го року

перебрала обов'язки секретаря Відділу

ВІРА ҐОЄВИЧ

Просимо вплачувати членські вкладки забезпечення та звертатися у всіх справах членства і забезпечення на адресу

VERA GOJEWYCZ
2210 W. Cortez, Chicago, Ill. 60622
Тел.: (312) 489-2342

Наслідки...

(Закінчення зі ст. 2)

шитися комуністичною), не стосується Афганістану, бо він технічно не був повним членом комуністичного бльоку. Ясно, комуністи у Східній Европі в це повірять, бо мусітимуть повірити (для них всі поступування Москви є праві), але підопічні Москві у Третьому світі, напевно в це не повірять.

У програній війні Совєтського Союзу з Афганістаном, перемогла доктрина Регена, за якою Америка допомагає визволитися країнам, що їх поневолили комуністи. Отже виглядає, що в Афганістані Реген переміг Брежнєва.

Як воно не дивно на Заході, але першим, хто зрозумів, що Москва програла війну в Афганістані, — це генеральний секретар ЦК КПСС Горбачов. Західні знавці твердять, що Совєтський Союз, який програв війну в Афганістані, найшовся у багато гіршому положенні, як Америка найшлася була після програної війни у В'єтнамі. Америка далі мала тоді стабільну демократію і найбагатшу економіку. Натомість Совєтський Союз виходить з Афганістану у жахливому економічному стані, яка (економія), як сам Горбачов признає, потребує „перебудови".

Чи СССР вийде також з інших країн?

Західні знавці твердять, що Совєтський Союз, в наслідок своєї загарбницької політики, найшовся у дуже поганому економічному стані. А ми від себе додамо: а чи тільки в економічному? А як представляються справи в націоналістевих питаннях багатонаціональної московської комуністичної тюрми народів? Коли Горбачов зрозумів, що війни в Афганістані не виграє, він рішив її закінчити. Хоч як то важко признатися до програння війни великої надпотуги, але Горбачов це зробив. Захід застановляється, чи він буде послідовний, і покінчить інші загарбницькі війни, що їх почав Брежнєв, згідно з його доктриною — в Анголі і Етіопії?

Із прогри в Афганістані, найбільше скористав комуністичний Китай, бо відтягнув з Афганістану свої дивізії, а з цим кордони Совєтського Союзу знову віддалилися від Китаю на сотні миль.

Поневолені Москвою народи, в тому і Україна, також з великим задоволенням прийняла прогру Совєтського Союзу в Афганістані. Поневолені Москвою народи, заохочені і підбадьорені програною СССР в Афганістані, будуть настирливіше і відважніше домагатися своїх прав.

Можна сподіватися, що програ Москви в Афганістані зчасом може стати початком кінця московської імперії та причинитися до визволення поневолених народів.

Маленький...

(Закінчення зі стор. 2)

нога людини ступає там. Так здавалося з першого погляду. Насправді ж в горах, в глибині — ракети, ті самі, що їх показують на військових парадах в Москві на Червоній площі.

Зрозумів, які ракети? На батареї було 28 хлопців разом з командирами. Кажуть, солдатська служба зближає людей. Можливо, це й так, але в мирний час найшвидше зближує горе, біда. Так трапилося і з нами. Після року служби нас несподівано підняли по тривозі: „Готовість число 1". Неспокійно було на кордоні з Китаєм. Розсунулися гори, і з глибоких шахт повільно до рівня землі піднялися ракетні установки. Всі механізми було приведено в дію. Солдати завмерли на місцях в очікуванні. І раптом на сусідній установці заверещала сирена — сигнал небезпеки. Це було повідомлення про витік радіоактивних речовин. Наш командир і старшина батареї стрімголов побігли туди, а нам наказали залишитися на місцях. Ми опинилися в небезпечній зоні зараження. Але наказ є наказ. Не втечеш.

Аварію усунули через двадцять хвилин. Але цього часу вистачало, щоб опромінитися. Небезпечну дозу дістав командир, старшина батареї і троє солдатів. Наступного дня на вертольотах зі штабу прибули генерали, полковники, лікарі. Оглянули нас і негайно відправили в шпиталь. Через декілька днів командир, старшина батареї і ті троє померли. Ми навіть не попрощалися з ними. Не пустили до них в палату. Ми зрозуміли, що також приречені, хоча ніякого фізичного болю не відчули.

Був я в шпиталі місяць. Переливали кров, давали якісь препарати. Незабаром померли ще двоє хлопців. Залишилося в батареї 21 особа. Потім нас списали — пустили додому. Майор з особого відділу взяв з кожного підписку про нерозголошення таємниці. Для них головне — таємниця, з здоров'я...

Перед від'їздом ми зібралися разом, сиділи мовчки й сумно пили горілку. Кожен думав те саме: „Приречений". Не пам'ятаю, хто із хлопців, чи то сержант Сашко, чи то Аміран, хлопець з Грузії, запропонував: „Хто з нас перший відійде, того мають живі відпровадити на цвинтар"... Такою була наша клятва. Відтоді минуло десять років. Скільки мені довелося поїздити, скільки довелося зазнати горя! Грузія, Вірменія, Україна, Білорусія, Ленінград, Москва, Ульяновськ, Вороніж — майже вся країна. Бувало двічі — тричі на рік виїздив, щоб відпровадити в останню путь товариша нещастя. Найгнітючіше враження залишилося в мене після Єреваня. Помер Ваграм Степанян, єдиний син у батьків. Батько його, здоровий, міцний, як дуб, за п'ять хвилин від горя посивів.

— А далі? Куди ти тепер їздив?

— Отримав телеграму із Сімферополя. „Залишилися лічені дні. Негайно приїжджай. Волохов". Подзвонив в аеропорт. Відповіли, що за півтори години буде літак. Враз зібрався, „Москвичем" прибув у аеропорт і за годину вже був у польоті. Що потім? Те саме, що з усіма. Тепер я залишився сам.

* * *

Через рік його не стало. Відійшов останній із 28-ми.

(„Діялоги" чч. 11-12, 1986).

Владика...

(Закінчення зі стор. 1)

льна молодь і молоді вояки армії оборони Ізраїля; кореспондентам міжнародної преси роздавались фальшиві інформації, щоб і у них викликати осуд цілої української нації; прокуратура, з дозволу трьох членів суду, привозила на судову залю дуже старих віком свідків, які вже не на одному подібному процесі повторяли завчені ними зізнання про події з часів німецької окупації Східньої Европи, а про страшні умови в коцентраційних таборах смерти зокрема.

Тенденційне поступовання членів судового трибуналу, що складався з трьох суддів і кількох прокураторів, почало з бігом процесу звертати на себе все більшу увагу не лише міжнародних спостерігачів. На таке гідне осуду поступовання суду почала негативно реагувати і жидівська спільнота у вільному світі.

Судовий трибунал залишив І. Дем'янюкові право на внесення апеляційного відклику до вищої судової інстанції. Саме це накладає на мене тяжкий, але почесний обов'язок звернутися до Вас, Пане Президенте, цим моїм листом та пригадати, що конституція кожної демократичної конституційної держави обдаровує свого президента правом милувати і допомагати дійти до виявлення правди в кожній ситуації, а головне — не допустити до передчасного скорочування людського життя.

З належною до Вас Пане Президенте, пошаною
†Мстислав,
Архиєпископ Філядельфійський і Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви у ЗСА і Діяспорі.

ММ/ФІ
Прилога: вирізка з газети: опінія лорда Деннінґа, (члена нюрнберзького трибуналу), яку він висловив у своєму листі до редактора лондонського „Дейлі Телеграф".

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ВАРВАРА ЧОЛПИК, член УНС Відд. 373-го Т-ва „Сестри Любови" в Ст. Люїз, Мо., померла 8-го квітня 1988 року на 92-му році життя. Нар. 16-го березня 1896 року в Галичині. Членом УНС стала 1935 року. Залишила у смутку доньку Ольгу Стассі. Похорон відбувся 12-го квітня 1988 року на цвинтарі Сансет Меморіял Парк в Ст. Люїз, Мо.
Вічна Їй пам'ять!

Ярослав Вілямс, секр.

КСЕНЯ ЛАБЯК, член УНС Відд. 200-го Т-ва „Вільна Україна" в Озон Парку, Н.Й., померла 18-го березня 1988 року на 77-му році життя. Нар. 9-го квітня 1910 року. Членом УНС стала 1968 року. Залишила у смутку брата Ярослава і братову Параню. Похорон відбувся 22-го березня 1988 року на цвинтарі св. Єремії на Бронксі, Ню Йорк.
Вічна Їй Пам'ять!

Іван Пригода, секр.

ЯРОСЛАВ ЧУЧМАН, член УНС Відд. 454-го ім. Т. Чупринки в Ст. Катеринс, Онт., помер 24-го лютого 1988 року на 67-му році життя. Нар. 1921 року в Камінці Струмиловій, Україна. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку дружину Марію, двох синів Василя і Юрка; дві доньки Анну і Лесю. Похорон відбувся 12-го лютого 1988 року на цвинтарі Вікторія Лови в Ст. Катеринс, Онт. Канада.
Вічна Йому Пам'ять!

Микола Бережук, секр.